

Giữa mất và còn

Trần Hiền Ân

Những ngày cuối năm... Những ngày đầu năm... Nhiều lúc nghĩ, thôi đừng quan trọng hóa, năm cũ năm mới mà chi, cả cuộc đời ta, một kiếp hư sinh, có làm được việc gì để đánh dấu vào thời gian đâu, ngày tháng nào chẳng vậy, bận tâm làm gì!

Nhưng rồi không thể không bận tâm. Từ năm cũ sang năm mới... Thời tiết: nắng mưa sương gió có khác, đất nước: núi sông cây cỏ có khác, không biết vài bậc thiền sư cao đạo thế nào chứ mỗi cá nhân bình thường nói gì thì nói lòng vẫn ít nhiều xúc cảm, tâm trạng có khác, đó là cái phản ứng tự nhiên với ngoại cảnh.

Dân Việt chúng ta, mỗi tương quan Mất và Còn, giữa con người với vũ trụ, thiên nhiên, giữa con người với con người luôn luôn sẵn có, đậm đà. Tết này gợi nhớ về những tết xưa, nhất là thời thơ ấu, thời thanh niên, thời gian khó. Ngày cuối năm, ngày đầu năm, trong câu chuyện không quên nhắc lại đôi ba thoáng chốc dĩ vãng. Những nỗi buồn, nỗi khổ đều biến thành nỗi vui, dấu cho lúc ấy nước mắt tràn đầy, bây giờ hồn nhiên tiếng cười tự tại.

Ông bà, cha mẹ, vợ chồng, anh em... mất đi, những ngày đau khổ đi qua, hết khóc rồi mẫn tang, ừ ừ mãi đâu được, phải nhìn về tương lai, tiếp tục cuộc sống, tâm nguyện rằng sống sao cho người thân, người yêu của ta nơi suối vàng được yên vui, không hổ thẹn. Cuối năm tu tảo mộ phần. Ba ngày tết trên bàn thờ đèn không tắt, nhang không tàn. Hôm đám giỗ mời bà con bạn bè đến dự. Đó là một cách tưởng nhớ thiết thực, nếu không có thể dễ dàng quên đi giữa lúc phải tìm trăm phương ngàn kế lo cho cuộc sống.

Khi tiễn đưa linh hồn một trinh nữ, ông Nguyễn Bính viết:

*“Chỉ một vài ba năm thế rồi
Người ta thương nhớ có ngàn thôi
Người ta nhắc đến tên nàng để
Kể chuyện nàng như một chuyện vui...”*

Mới nghe, tưởng như nhà thơ có ngầm ý trách người đời: chỉ thương nhớ một thời gian ngắn, sau đó khi nhắc đến hóa thành chuyện vui. Thật tình thì đây là điều đương nhiên. Nhắc đến, mà mãi mãi buồn thương thì chắc gì linh hồn người trinh nữ ấy bằng lòng. Phải vui chứ, để nếu linh thiêng, có giây phút hiện về, mỹ nhân được hòa đồng cùng bạn bè dương thế. Mỹ nhân và danh tướng, thông thường Định Mệnh không cho họ với nhân gian đến bạc đầu. Có phải vì vậy, coi sự tử như sự sinh, mà các danh tướng (kể cả các

quan văn lãnh nhiệm vụ võ tướng) khi không giữ được thì chọn cái chết vinh với thành, chứ chẳng chịu sống hèn sống nhục, làm một hàng thần.

Buổi trưa hè vắng lặng, bên khóm tre già nghe tiếng hát ru “ơì hời” theo nhịp võng đưa:

*“Ngó lên hòn tháp Cảnh Tiên
Cảm thương Ông Hậu thủ thiềng ba năm...”*

Với vị võ tướng lừng danh: Hậu quân Võ Tánh, giữ thành Qui Nhơn, tự thiêu trên lầu củi, lửa hồng đốt cháy tâm cô trung, thiên hạ không khóc Người nữa, mà biết bao thương cảm. Hai tiếng “Ông Hậu” trong ca dao, thật gần gũi, thân mật. Hoàng Diệu, Nguyễn Tri Phương, Phan Thanh Giản, cùng các anh hùng vị quốc vong thân khác... sống mãi trên ngàn năm bia miệng thời gian, trải bao lần Tết đi Tết đến.

Chợt nhớ câu đối của cha tôi - một nhà nho Trung Kỳ có lúc vào sống ở Nam Kỳ. Thời ấy, Pháp đô hộ nước ta, chia lãnh thổ thành ba kỳ, ba chế độ cai trị khác nhau. Mùa xuân đến, cha tôi không bi quan như Nguyễn Bính (trong Đêm mưa đất khách), mà ngay thời điểm giao thừa tâm niệm rằng Xuân đang khắp trời Nam, Xuân toàn cả ba kỳ, với hương sắc nước non như cũ.

*“Xuân mãn Nam thiên phong thủy cựu
Nhơn tồn khách địa tuế thời tân”*

Tôi từng nhập tâm câu ấy. Mỗi lần cuối năm, đầu năm, dù hoàn cảnh có thế nào, vẫn thấy Mất và Còn cứ song song hiện diện, sáng lên một tia hy vọng, thấu hiểu Xuân mãn Nam thiên, để tìm thấy ý nghĩa sâu sắc của tuế thời tân từ phong thủy cựu.

Trần Hiền Ân

Nguồn: Internet e-mail by Long Kangaroo chuyển

*Đăng ngày Thứ Tư, February 10, 2016
Ban Kỹ Thuật Khóa 10A-72/SQT/ĐĐ, ĐĐ11/TĐ1ND, QLVNCH*